

DECOWE
Development of Competencies
in the World of Work and Education

Urednika
Samo PAVLIN
Adam Nigel JUDGE

Zaposljivost diplomantov in sistemi menedžmenta visokošolskega izobraževanja: Povzetki prispevkov na konferenci

Izdalo
samoregulirano omrežje DECOWE
(okr. za razvijanje kompetenc v svetu
dela in izobraževanja):
Ljubljana, december 2010.

S sinergijo naslednjih projektov in virov:

**Javna agencija za raziskovalno dejavnost
Republike Slovenije**

**Higher Education as a Generator of
Strategic Competencies**
Erasmus

Vocational Qualification Transfer System II
Leonardo Da Vinci

Car Easy VET
Leonardo Da Vinci

Car Careers
Leonardo Da Vinci

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE**

**Ministrstvo za delo, družino in socialne
zadeve**

Urednika: Samo Pavlin in Adam Nigel Judge
Osnutek je objavljen le v elektronski različici.

Grafično oblikovanje: JAK, d.o.o. (www.jak.si)
Fotografija na naslovnici: www.istockphoto.com

Avtorske pravice za materiale v tem dokumentu imajo avtorji in predavatelji na konferenci DECOWE, ki je potekala na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani med 24. in 29. Septembrom 2009.

Pripravo zbornika je leta 2010 omogočila Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (projekt ARRS-1000-10-213662; Z5-3662).

Lifelong Learning Programme

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

UVODA BESEDA

Projekt HEGESCO (okrajšava za 'Network for the Development of Higher Education Management Systems', slov. Omrežje za razvoj sistemov visokošolskega izobraževanja), sofinanciran s strani Programa vseživljenjskega učenja Evropske Unije, je omogočil dialog o zaposljivosti in razvijanju kompetenc na evropski ravni: prejeli smo več kot 130 prispevkov. Na podlagi tega je med 24. in 26. septembrom 2009 na Univerzi v Ljubljani potekala mednarodna konferenca "Razvijanje kompetenc v svetu dela in izobraževanja" (DECOWE). Izhodišče dialoga med raziskovalci, zaposlenimi v visokem šolstvu in oblikovalci politik so bile empirične ugotovitve več evropskih projektov. Glavni poudarek je bil na predstavitev projekta HEGESCO, Evropske komisije, OECD, projektov REFLEX, Car Easy VET in VQTS II, poleg tega pa so drugi udeleženci konference – raziskovalci, zaposleni v izobraževalnih institucijah, delodajalci, oblikovalci politik in predstavniki sindikatov – predstavili projekte, aktivnosti in raziskave iz vsega sveta.

V imenu organizatorjev konference DECOWE bi se rad zahvalil vsem 300 udeležencem, še posebej pa Barbari Nolani in Julie Fionda z Evropske komisije, Ulrichu Teichlerju (Univerza v Kasslu), Georgu Spoettlu (Univerza v Bremnu), Patricku Werquinu (OECD), in Rolfu van der Veldenu (Univerza v Maastrichtu) za odlične plenarne govore.

V prihodnjih mesecih bodo prispevki s konference objavljeni. Na spletni strani bodo objavljeni prejeti članki in predstavitve. V organizacijski ekipi na Univerzi v Ljubljani verjamemo, da je to pomemben prispevek k raziskovanju vloge sistemov kvalifikacij pri razvijanju strokovnega znanja in kompetenc na splošno.

S spoštovanjem,
Dr. Samo Pavlin
koordinator projektov DECOWE in HEGESCO

PREHOD IZ VISOKOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA NA TRG DELA IN ZGODNJA KARIERA

Ogata, Naoyuki / Hiroshima University

Ponoven razmislek o kompetenčnem pristopu

Povzetek in namen: Namen in okvir analize: Namen te raziskave je preučitev vloge univerzitetne izobrazbe s kritičnim razmislekom o obstoječem pristopu, utemeljenem na kompetencah. Na podlagi vprašalnikov raziskave REFLEX se prispevek loteva dveh vprašanj. Najprej preuči ustreznost vrednotenja univerzitetne izobrazbe z vidika razlik med pridobljenimi kompetencami in kompetencami, ki jih od posameznika zahteva delovno mesto. Nato s "pristopom zadovoljnega delavca" preuči še ustreznost vrednotenja univerzitetne izobrazbe z vidika "kompetenc, ki jih ponavadi zahtevajo delodajalci".

Elias, Peter in Purcell, Kate / Institute for Employment Research, University of Warwick

Poklicne spremembe in širitev visokošolskega izobraževanja v Veliki Britaniji: vpliv na zasluzke diplomantov

Povzetek in namen: S pomočjo podatkov iz anket pokažemo, da je bil vsaj do leta 2009 britanski trg dela podvržen precejšnjemu poklicnemu restrukturiranju, ki je ohranilo močno povpraševanje po visoko usposobljenih mladih, še posebej tistih z diplomom. To se je zgodilo v spreminjajočih demografskih okoliščinah, kjer se delež populacije med 26. in 35. letom zadnjih 14 let manjša.

Purcell, Kate & Elias, Peter / University of Warwick

Ugotovitve britanskih dolgoročnih raziskav o vplivu širitve visokošolskega izobraževanja na enake možnosti

Povzetek in namen: Prispevek sloni na treh ključnih virih: dveh dolgoročnih anketah med diplomanti, ki so diplomirali leta 1995 in 1999, ter aktualni dolgoročni anketi, ki sledi 2006 visokošolskim študentom, ki večinoma zaključujejo tretji letnik študija. Na podlagi teh podatkov in dela Amaty Sen in Marthe Nussbaum o razvijanju in uporabi sposobnosti ter razumevanju družbene neenakosti preučujemo širjenje britanskega visokega šolstva konec 20. in začetek 21. stoletja in stopnjo, do katere je to širjenje povečalo enakost možnosti za zapostavljene skupine.

Jindal-Snape, Divya in Naulty, Michael / University of Dundee

Učinkovitost kompetenc v prehodu med visokošolskim izobraževanjem in zaposlitvijo: študija primera programa usposabljanja Community Learning and Development (CLD) na Škotskem

Povzetek in namen: Prispevek predstavlja študijo primera programa CLD, ki študente na prehod v zaposlitev pripravlja na podlagi kompetenc in kompetenčnega pristopa. Prispevek ponuja tudi vpogled v širšo razpravo o kompetencah. Rezultati kažejo, da večina vključenih v program meni, da je kompetenčni pristop primeren za profesionalni razvoj in prehod v zaposlitev. Vendar pa bi moral biti nabor kompetenc prilagojen naraščajoči raznolikosti programa CLD. Udeleženci so poudarili tudi pomen t. i. mehkih kompetenc in pomen predstavitve kompetenc v življenjepisih.

Fachelli Oliva, Sandra Isabel / Universitat Autònoma de Barcelona

Medgeneracijska mobilnost v prehodu iz izobraževanja na trg dela in zgodnji karieri: primer diplomantov v Kataloniji

Povzetek in namen: Agencija za kakovost v katalonskem univerzitetnem sistemu (AQU) je izvedla analizo vključenosti diplomantov na trg dela 4 leta po zaključku študija. Z anketo, ki je bila izvedena leta 2008, so bili zbrani podatki o 12.258 diplomantih šolskega leta 2003/2004 iz 7 katalonskih univerz. Analiza upošteva vidike, povezane z akademskimi aktivnostmi diplomantov, profesionalnim razvojem in vključevanjem v trg dela ter družinskim ozadjem (poklic in stopnja izobrazbe staršev).

Vega, Maria / University Complutense of Madrid

Podrobni razlogi in temeljita analiza, ki kaže, zakaj so učitelji angleščine, nemščine, francoščine in španščine kot tujih jezikov tako zelo neuspešni pri poučevanju teh jezikov

Povzetek in namen: Končni cilj tega prispevka je podrobno pojasniti nekaj očitnih dejstev, ki po mnenju avtorice niso bila deležna dovolj pozornosti v zvezi z velikimi pomanjkljivostmi španskega izobraževalnega sistema. Te omogočajo študentom z nizko, pogosto celo zelo nizko ravno znanja tujih jezikov, da postanejo učitelji tujih jezikov. Avtorica najprej podrobno opiše značilnosti izobraževanja bodočih učiteljev tujih jezikov, nato pa še dejavnike, ki določajo (ne)uspešnost poučevanja tujih jezikov.

Robert, Peter / TARKI

Vzorci vstopa na trg dela in zgodnje kariere v različnih državah

Povzetek in namen: Prispevek na področju vstopa na trg dela in poteka zgodnje kariere išče podobnosti in razlike med 18 državami, ki so bile vključene v projekta REFLEX in HEGESCO. Države so na podlagi geografske lege združene v skupine, na podlagi značilnosti vstopa na trg dela in karier diplomantov pa so označene z različnimi tipi. Tipologija je razvita na podlagi naslednjih značilnosti: hitrost in lahkost vstopa na trg dela, ujemanje kvalifikacij in delovnih mest, prehajanje iz prve zaposlitve in izkušnje z brezposelnostjo.

Inta Jaunzeme / University of Latvia

Zgodnja kariera diplomantov v času hitre gospodarske rasti v Latviji

Povzetek in namen: Spreminjajoče poslovno okolje, razvoj informacijskih tehnologij in globalizacija ustvarjajo nove pogoje za prehod diplomantov na trg dela in njihove zgodnje kariere. Namen prispevka je preučiti karierno pot diplomantov in ugotoviti ali se njihova izbrana kariera ujema z njihovimi kvalifikacijami. Analiza temelji na ugotovitvah raziskave o zgodnjih karierah diplomantov med leti 2003 in 2006, ko je bila Latvija sredi hitre gospodarske rasti.

Shevchuk, Viktor; Zyra, Joanna in Zyra, Leszek / Cracow University of Technology

Primerjalna analiza pričakovanih kompetenc in kompetenc, ki jih poučujejo na Poljskem (na primeru tehnoloških univerz)

Povzetek in namen: Iz podatkov raziskave HEGESCO na Poljskem izhaja, da se približno 80% diplomantov tehnoloških univerz zaposli na svojem področju študija. Glede na to, da traja uvajanje do ustrezne ravni strokovnosti na določenem delovnem mestu od 3 do 5 let, bi morale univerze za uresničevanje razvojnih ciljev danega industrijskega sektorja tesno sodelovati z delodajalci. Čeprav imajo diplomanti tehničnih smeri višje dohodke (v povprečju za približno 20%), kar kaže na to, da povpraševanje po takšnih znanjih presega ponudbo, ni mogoče zaznati posebnega prizadevanja delodajalcev, da bi pritegnili najboljše diplomante. Najboljši način pridobivanja zaposlitve je tako individualno vzpostavljanje stikov z delodajalci, delovanje v socialnih omrežjih in na internetu.

Pukelis, Kestutis in Pileicikiene, Nora / Vytautas Magnus University

Ujemanje splošnih kompetenc s potrebami trga dela: pomemben dejavnik kakovosti študijskih programov

Povzetek in namen: Zaposlenost diplomantov je eden od najpomembnejših kazalnikov kakovosti terciarnega izobraževanja. Relevantni učni rezultati kurikula predstavljajo povezavo med visokošolskim izobraževanjem in potrebami na trgu dela. Cilj prispevka je ugotoviti, kako učni načrti litvanskih visokošolskih institucij opremijo diplomante s splošnimi kompetencami. Neujemanje splošnih kompetenc litvanskih diplomantov (N=1021) s potrebami trga dela je bilo raziskano leta 2008 v okviru projekta HEGESCO.

Drašar, Pavel B. / ECTN, c/o ICT Prague

Oznake kakovosti in zaposljivost v kemiji

Povzetek in namen: Raziskave o zaposljivosti diplomantov kemije v Evropi kaže to "novo" kategorijo kot popolnoma zaposljivo v nekaterih državah in nezaposljivo v drugih. Oznake kakovosti, kot so "EuroBachelor", "EuroMaster" in "European chemist" bi lahko igrale zelo pomembno vlogo pri zaposljivosti mladih na skupnem evropskem trgu dela. V prispevku bodo predstavljeni rezultati raziskav in opisi oznak kakovosti.

VISOKOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE IN PONUDBA KOMPETENC

Podmenik, Darka / Inštitut za razvojne in strateške analize - IRSA, Ljubljana, Slovenija

Vlaganja v poklicno kariero kot dejavnik vpliva pri iskanju ustrezne zaposlitve

Povzetek in namen: Delež visokoizobraženih iskalcev prve zaposlitve širom Evrope narašča, na posameznih študijskih področjih, kot so humanistika, umetnost in družboslovje, pa je na trgu dela preveč preizobraženih. Delež univerzitetnih diplomantov se pridružuje množici brezposelnih (približno 10%, delež se razlikuje v različnih državah EU) in del teh ne more najti zaposlitve, ki bi ustrezala njihovi izobrazbi (približno 30%). V nekaterih pogledih je situacija mladih na slovenskem trgu dela vse bolj podobna trgom dela v drugih evropskih državah. V tem prispevku se osredotočimo predvsem na prilagoditve v povpraševanju na trgu ter odziv mladih diplomiranih iskalcev zaposlitve in njihova vlaganja v obšolska znanja in spretnosti, ki so potrebna za ustrezno zaposlitev.

Sagmeister, Gunhild / Klagenfurt University

Življenje v ravnovesju – realnost visokošolskih diplomantov?

Povzetek in namen: Ključno vprašanje tega prispevka je, kako pomembno je za visokošolske diplomante življenjsko ravnovesje in kako uresničujejo svoja pričakovanja v različnih delovnih situacijah. Glavni izziv za delodajalce so spreminjajoči delovni pogoji in zahteve po fleksibilnosti in mobilnosti ravno v času, ko bi moral biti na voljo tudi čas za družino, če se zaposleni ne odloči drugače. Statistični podatki kažejo, da so ta vprašanja relevantna, še posebej pri visokoizobraženih ženskah.

Brennan, John & Little, Brenda / Centre for Higher Education Research and Information, the Open University

Kompetence diplomantov in trg dela: primer Velike Britanije

Povzetek in namen: Prispevek primerja zgodnje zaposlitvene izkušnje diplomantov krajših dodiplomskih študijskih programov v Veliki Britaniji s tistimi iz daljših podiplomskih programov po Evropi. Britanski diplomanti se zdijo slabše pripravljene za vstop v zaposlitev, njihova zaposlitev pa se tudi manj ujema z njihovimi študijskimi smermi. Kljub temu pa številne razlike med britanskimi in drugimi evropskimi diplomanti v petih letih po diplomi izginejo. Med diplomanti iz različnih držav je tudi veliko podobnosti v predstavah o kompetencah, ki jih zahtevajo delodajalci. Prispevek postavi te razlike in podobnosti v okvir različnih tradicij visokega šolstva in trga dela v Veliki Britaniji in preostali Evropi ter odpre vprašanja o posledicah večje mobilnosti delovne sile in bolonjske uskladitve kvalifikacijskih struktur.

Saginova, Olga / Plekhanov Graduate School

Povečanje zadovoljstva študentov z njihovimi univerzitetnimi izkušnjami med preobrazbo visokošolskega izobraževanja v dvostopenjski sistem

Povzetek in namen: Preobrazba visokošolskega izobraževanja v dvostopenjski sistem ustvari dodatne izzive za univerzo: oglaševanje študijskih programov, zagotavljanje zaposljivosti po vsaki izmed stopenj, zagotavljanje priznavanja izobrazbe na trgu dela, poučevanje študentov

z različnimi izobrazbenimi ozadji v skupini itd. Ta prispevek na podlagi projektov, ki so bili izvedeni med letoma 2007 in 2009, preuči omenjene izzive in njihov vpliv na zadovoljstvo študentov s študijem, hkrati pa tudi ponudi nekaj idej za povečanje zadovoljstva študentov s pomočjo študijskih vsebin, metod poučevanja in upravljanja študijskih procesov.

Wincenciak, Leszek / University of Warsaw

Značilnosti diplomantov in njihov vstop na trg dela – Poljska izkušnja

Povzetek in namen: Študija se osredotoča na značilnosti diplomantov in njihove možnosti vstopa na trg dela. Raziskovalno vprašanje je, v kakšnem obsegu na uspeh pri vstopu na trg dela vplivajo značilnosti diplomantov in kako se skupine diplomantov razlikujejo po verjetnosti, da najdejo zaposlitev. To je pomembno iz več razlogov: z vidika izobraževalne politike in njene uspešnosti pri usklajevanju povpraševanja in ponudbe na trgu dela, z vidika ustvarjanja človeškega kapitala in dolgoročne makroekonomske uspešnosti gospodarstva. Uspešen vstop na trg dela zmanjša problem nizkega vrednotenja človeškega kapitala in poveča fleksibilnost na trgu dela. Analiza pokaže, da demografske spremenljivke, zakonski stan, starost, stopnja izobrazbe, različni kazalniki človeškega kapitala kot tudi družbeni kapital pomembno vplivajo na iskanje prve zaposlitve diplomantov. Skupine diplomantov, ki imajo pri iskanju prve zaposlitve boljše možnosti so: moški, diplomanti s terciarno izobrazbo, diplomanti, ki živijo v večjih mestih, diplomanti z visoko ravno kazalnikov človeškega in družbenega kapitala. Pomembno vlogo igrajo tudi geografski in poslovni dejavniki.

Ulusoy, Hatice / University of Cumhuriyet

Oztürk Nezaket / University Akdeniz

Diploma, magisterij in drugi dejavniki vpliva na kritično mišljenje študentov bolniške nege

Povzetek in namen: Čeprav je pomembnost večšin kritičnega mišljenja v bolniški negi v svetu vse bolj priznana, obstaja v Turčiji na to temo omejeno število raziskovalnih poročil. Namen te deskriptivne študije, v kateri je sodelovalo 312 diplomantov in 22 magistrorov, je ugotavljanje ravni kritičnega mišljenja in dejavnikov, ki vplivajo na raven kritičnega mišljenja študentov bolniške nege. Pokazalo se je, da sta višja starost in višja povprečna ocena povezani z višjo ravno kritičnega mišljenja. Prav tako nanj pozitivno vpliva življenje v urbanem okolju in pridobivanje izkušenj iz bolniške nege. Na podlagi ugotovitev velja priporočilo, da bi bilo treba večšine kritičnega mišljenja vzpodbujati v sklopu izobraževanja.

Zadel, Aleksander; Skrt, Iris; Cerinšek, Gregor in Poglajen, Manca / KCUL (Karierni Center Univerze v Ljubljani)

Misija, cilji in aktivnosti univerzitetnih kariernih centrov v Sloveniji

Povzetek in namen: Tri glavne slovenske univerze (Univerza v Ljubljani, Univerza na Primorskem in Univerza v Mariboru) so ustanovile skupni konzorcij univerzitetnih kariernih centrov. Združeni sistem univerzitetnih kariernih centrov omogoča učinkovit prenos informacij, izmenjavo znanja, kompetenc in dobrih praks. Članek jedrnat predstavi ta konzorcij na področju vseživljenjskega kariernega svetovanja, razdeli idejo skupnega koncepta univerzitetnega kariernega centra in podrobneje opiše orodje, ki ga nameravajo centri razvijati skupaj, tako imenovani kompetenčni portfolio.

Papadimitriou, Antigoni in Mardas, Dimitris

Razvijanje sinergije v odnosu s tržiščem: zasnova, izvajanje in evalvacija programa pripravništva pri študiju ekonomije na grški javni univerzi

Povzetek in namen: Programi pripravništva delujejo kot most med "predavalnico" in "delom". Sodelovanje študentov in tržnih deležnikov v takih programih ustvarja sinergijo, iz katere izhajajo interaktivni odnosi, ki omogočajo bolj sistematičen pristop k vprašanju odnosa med študenti in deležniki. Namen tega prispevka je predstaviti zasnovo, izvajanje in evalvacijo programa sinergijskega pripravništva (SIP, ang. *Synergetic Internship Program*) za študente oddelka za ekonomijo (2005-2007). Postopek evalvacije je vključeval mnenja več kot 200 sodelujočih študentov, deležnikov na trgu dela (110 delodajalcev) in 15 profesorjev in drugega osebja, ki je bilo vključeno v ta projekt. Podatki so bili pridobljeni z vprašalniki, ki so vključevali tako kvalitativna kot kvantitativna vprašanja, v analizi pa so bile uporabljene mešane metode. SIP je bil razvit tudi z namenom raziskovanja specializiranega znanja na trgu dela. Pridobljeni podatki kažejo pozitivno sliko: program je potekal dobro in študenti so ocenili, da so v njem pridobili dodatno znanje, s katerim zapolnjujejo vrzeli med teorijo in prakso. Tudi način nadzora v programu (fakulteta-študenti-delodajalci) se je izkazal kot pozitiven.

Ana Julia Bozo de Carmona, María Cristina Parra Sandoval in Alicia Inciarte González / Universidad del Zulia

Visokošolsko izobraževanje in razvijanje kompleksnih kompetenc: nove poti

Povzetek in namen: Tvorjenje stroke v Venezueli sledi modelu visokošolskega izobraževanja, ki je v veliki meri osredotočen na disciplino in odmaknjen od realnosti. Te okoliščine zavirajo razvijanje kompleksnih strokovnih kompetenc in ocenjevanje učinkovitosti, ki je potrebno za premagovanje razvojnih težav v postopku tvorjenja. Ta članek razkriva dva načina, s katerima skušajo nekatere venezuelske javne univerze zaobiti to izobraževalno pomanjkljivost. Eden izmed njiju je vključevanje inovativno zasnovanega projekta, ki združuje kontekstualne probleme, oblikovanje in raziskovanje, v učne načrte. Drugi način so programi '*National formation program*', ki se z inovativnim, interdisciplinarnim, kontekstualiziranimi in kooperativnim pristopom ukvarjajo z najpomembnejšimi področji razvoja. Obe inovaciji omogočata razvoj kompleksnih strokovnih kompetenc in zahtevata nenehno ocenjevanje učinkovitosti.

Juraj Švec, Tibor Šagát in Jan Štencel / Slovak Medical University

Post-sekundarno strokovno izobraževanje, bolonjski proces in potrebe trga v sektorskih poklicih

Povzetek in namen: Kvalifikacijsko ogrodje, utemeljeno na bolonjskem "tri-cikličnem" študiju, ima nekaj omejitev v reguliranih poklicih. V več kot 800 poklicih, ki jih pokriva evropska zakonodaja, je po sekundarni stopnji potrebna dodatna strokovna kvalifikacija. V splošnem direktive EU razlikujejo med sedmimi sektorskimi poklici (medicina, zobozdravstvo, bolniška nega, babištvo, veterinarska kirurgija, farmacija in arhitektura), tranzicijskimi poklici (kjer je ključen dejavnik trajanje izkušenj in ne formalna kvalifikacija) ter splošnim sistemom ostalih reguliranih poklicev (s svobodnim odločanjem o priznavanju izobrazbe).

RAZVIJANJE KOMPETENC PRI DELU

Pinnington, Ashly / The British University In Dubai

Sommerlad, Hilary / Leeds Metropolitan University

Razvijanje kompetenc in sodelovanje v skupnostih prehodnega znanja

Povzetek in namen: Organizacije z velikim številom ljudi, ki vanje vstopajo in iz njih izstopajo, lahko razumemo kot skupnosti ali pod-skupine prehodnega znanja. V takšnih okoliščinah se skupna zaloga znanja nenehno spreminja, kar politikom, delodajalcem, delavcem in drugim deležnikom odpira vprašanja, kako naj posameznika razvija kompetence in kako najbolje vzdrževati kolektivno znanje. Prispevek se teh vprašanj loteva na primeru karier mlajših zaposlenih v večji odvetniški pisarni.

Grotkowska, Gabriela / University of Warsaw

Kvalifikacije diplomantov in kakovost delovnih mest

Povzetek in namen: Nedavne študije o Poljskem trgu dela ugotavljajo, da se značilnosti delovnih mest mladih, ki vstopajo na trg dela, in starejših zaposlenih, vse bolj razlikujejo. Cilj tega prispevka je ugotoviti, kako na kakovost delovnih mest vplivajo kvalifikacije diplomantov (npr. stopnja izobrazbe, študijsko področje, dodatna znanja in kvalifikacije, značilnosti šole, obštudijske delovne izkušnje itd.). Kakovost delovnih mest določa relativna višina zaslužkov, zaposlitveni status, delovni čas, delovni pogoji, karierni obeti itd., za oblikovanje enotnega indeksa kakovosti pa smo uporabili podatke iz raziskave med diplomanti iz leta 2007. Kot najvplivnejši dejavniki so se izkazali stopnja izobrazbe, dodatno izobraževanje po zaključku študija in študijske aktivnosti, usmerjene v gradnjo profesionalne kariere.

Tijdens, Kea / AIAS, University of Amsterdam

Merjenje poklicev z globalnimi spletnimi anketami

Povzetek in namen: Ta članek povzema zasnovo baze poklicev WISCO za merjenje poklicev v mednarodnih samoevalvacijskih spletnih anketah. Tako predstavimo zakaj je bila ta baza ustvarjena, iz katerih virov črpa, kako poteka iskanje in kako je prevedena. V bazi je skoraj 1600 poklicev, ki so bili vnešeni s pomočjo širokega nabora virov v okviru projekta EurOccupations. Razložimo, kako so urejena vprašanja ravni veščin, hierarhije, upravljalških in nadzorniških poklicev, obrtniških in proizvodnih poklicev, kombiniranih poklicev in metod prevajanja nazivov. Na koncu tudi na kratko pojasnimo, kako je baza WISCO uporabljena v globalni spletni anketi WageIndicator. Za več informacij glej: www.eurooccupations.org in www.wageindicator.org.

Hall, Matthew; Higson, Helen in Bullivant, Nicola / Aston Business School, Aston University

Vloga dodiplomske delovne prakse pri razvoju zaposlitvenih kompetenc: rezultati 5-letne raziskave med delodajalci

Povzetek in namen: V raziskovalni sferi je vedno več zanimanja za vprašanje, kakšne so kompetence, ki diplomantu zagotovijo zaposlitev. Ta prispevek razižče vlogo delovne prakse na dodiplomski stopnji študija pri razvijanju tovrstnih zaposlitvenih kompetenc. Za ta namen

uporabi ogrodje generičnih kompetenc, ki ga je v enem izmed preteklih projektov razvil eden od avtorjev, in podatke o tem, kako te kompetence vrednotijo diplomanti in delodajalci. Uporabljena je tudi raziskava med delodajalci in študenti, ki so sodelovali v delovni praksi fakultete Aston Business School. Enoletna delovna praksa je na tej šoli integralni del dodiplomskih študijskih programov, ki vsako leto do 600 študentom omogoči izkušnjo dela v priznanih podjetjih. Zadnjih pet let je v teh podjetjih potekala raziskava, v kateri so delodajalci posredovali svoje izkušnje z delovno prakso in mnenje o znanju in kompetencah, ki jih študentje osvojijo v učnem procesu. V tem prispevku primerjamo podatke iz obeh raziskav, da bi ugotovili kako kompetence, pridobljene med delovno prakso, prispevajo k izboljšanju zaposljivosti diplomantov.

Tan, Oon Seng / Nanyang Technological University

Razvijanje sposobnosti za nove kompetence: uporaba problemsko zastavljenega inovatorstva v Singapurju

Povzetek in namen: Pandemije, velike okoljske katastrofe, terorizem ter kompleksni politični in socio-ekonomski problemi kažejo, da bi morala izobraževanje in svet dela ljudi pripravljati na hitro spreminjajoč in sofisticiran svet. Učenje v neznanih situacijah in prilagajanje hitrim spremembam je danes realnost vsakega zaposlenega. Ni dovolj, da se ljudje naučijo neizogibnega soočanja s težavami, ampak morajo v opazovanju in reševanju težav razviti tudi pozitiven pristop, ki omogoča izboljšanje in izumljanje procesov ali produktov. V tem prispevku bo avtor, ki je tudi dobitnik ugledne inovatorske nagrade The Enterprise Challenge (TEC) urada predsednika vlade, predstavil svoje ideje, koncepte in izvedbene modele problemsko zastavljenega učnega načrta na področju politehniške in pedagoške izobrazbe ter prihodnost razvoja šolstva v Singapurju.

Yaeda, Jun / University of Tsukuba

Divya Jindal-Snape / University of Dundee

Prehod iz post-sekundarnega izobraževanja v zaposlitev invalidnih študentov na Japonskem

Povzetek in namen: Med tem ko se je v letu 2008 zaposlilo kar 95 odstotkov japonskih diplomantov, to ne velja za diplomante invalide. Eden izmed razlogov za to je, da jih le tri odstotke pridobi izobrazbo, višjo od sekundarne, nato pa jih 63 odstotkov odide v različne ustanove, kjer jih 98 odstotkov tudi ostane in se ne zaposli. Japonska vlada si prizadeva zmanjšati ta delež in povečati delež zaposlenih tako, da je za večja podjetja zaposlovanje invalidov obvezno. Vendar pa minimalna plača, ki je pogosto še nižja zaradi skrajšanega delovnega časa, invalidom ne omogoča samostojnega bivanja, zato mnogi živijo pri starših. Tako je za študente invalide nadaljevanje študija na post-sekundarni stopnji eden izmed najboljših načinov, da pridobijo boljšo zaposlitev in višje dohodke.

Vilma, Tubutiene / Šiauliai University

Razvijanje kariernih kompetenc na univerzi

Povzetek in namen: Namen tega prispevka je preučitev socialno-ekonomskih sprememb v družbi in njihovega vpliva na sodoben pristop k upravljanju karier ter predstavitev študije primera soočanja s temi izzivi s pomočjo servisnega učenja (ang. *Service Learning*), ki ga

uvaja evropski projekt KOOPERIA na univerzi v Šiauliaiju. Predstavitev je razdeljena na dva dela: v prvem delu razpravljamo o konceptu kariere, kariernih kompetencah in njihovem pomenu na sodobnem trgu dela, v drugem delu pa predstavljamo študijo primera univerze v Šiauliaiju, ki je z izvajanjem projekta KOOPERIA močno razširila možnosti študentov za pridobivanje kariernih kompetenc.

Sliwa, Anna / Wrocław University of Economics

Funkcije jezikovnih tečajev v podjetjih

Povzetek in namen: Jezikovni tečaji v podjetjih služijo več namenom, kot zgolj izboljšanju znanja zaposlenih. Lahko so del paketa ugodnosti, ki ga zaposleni izberejo namesto sezonskih vstopnic za telovadnico ali drugih ugodnosti. Lahko so sredstvo, s katerim v podjetju obdržimo dobre zaposlene, ki se v zameno za takšno naložbo zavežejo, da bodo ostali v podjetju. Prav tako so lahko jezikovni tečaji tržno orodje, vključeno v misijo podjetja – organizacija, ki skrbi za vseživljenjsko učenje zaposlenih, se lahko promovira kot družbeno odgovorna organizacija. S tem pridobivata obe strani; tudi zato, ker so takšni tečaji ponavadi cenejši od strokovnih usposabljanj.

Foote, Kenneth E. / Department Of Geography, University Of Colorado At Boulder, Boulder, USA

Solem, Michael N. / Association Of American Geographers, Washington DC, USA

Monk, Janice J. / School Of Geographical Sciences And Urban Planning, University Of Arizona, USA

Razvijanje geografskih kompetenc za kariere v visokošolskem izobraževanju, gospodarstvu ter vladnih in neprofitnih organizacijah

Povzetek in namen: Prispevek se osredotoča na projekte in strategije, ki jih od leta 2002 razvijajo v združenju ameriških geografov, da bi postavili disciplinarno infrastrukturo za izboljšanje akademske prakse in podpore novim strokovnjakom. Predstavljen je tudi širši okvir na disciplinarni ravni, fokus pa je predvsem na razvoju praktičnih virov za študijske učne načrte in programe strokovnega razvoja. Namen je pokazati, kako bi lahko podobne vire razvili v drugih disciplinah.

Netteland, Grete / Sogn og Fjordane University College

E-učenje za spremembe: razvijanje kompetenc v organizacijah

Povzetek in namen: Literatura o e-učenju na delovnem mestu v splošnem priporoča standardiziran postopek izvedbe, v katerem je enak pristop uporabljen v vseh delih organizacije. Ugotovitve avtorice nasprotujejo preteklim raziskavam. V prispevku predlaga, da bi morale velike, večnivojske organizacije z različnimi vrstami dela in učenja uporabiti diferenciran postopek izvajanja, ki bi upošteval specifične značilnosti posameznih delov organizacije. Na podlagi študije primera e-učenja v velikem telekomunikacijskem podjetju, ki jo je izvedla v okviru doktorskega študija, avtorica predstavi ključne ugotovitve, povezane z različnimi okviri dela.

Leoni, Riccardo / University of Bergamo

Neformalno učenje in razvijanje ključnih kompetenc na delovnih mestih

Povzetek in namen: Ekonomist in nobelov nagrajenec J. J. Heckman se je v preteklih letih veliko ukvarjal z ekonomiko učenja in usposabljanja (Heckman, 2000; Heckman, Lochner and Taber, 1998; Heckman, Lochner and Todd, 2003). Po preučevanju mednarodne literature, tako teoretične kot empirične, je prišel do zaključka, da: (i) je usposabljanje dinamični proces; (ii) veščine proizvajajo veščine, kar je ključno za razumevanje oblike soodvisnosti pri ustvarjanju kompetenc, predvsem pa da (iii) »veliko učenja poteka izven šol: obšolsko učenje je pomemben vir oblikovanja znanja in spretnosti, ki v sodobni ekonomiji zavzema od tretjine do polovice oblikovanja znanja in spretnosti (ta ocena izhaja iz publikacije Heckman, Lochner e Taber, 1998)« (Heckman 2000, 5).

Černigoj Sadar, Nevenka / Univerza v Ljubljani

Družbeni in organizacijski okviri karier žensk

Povzetek in namen: Globalizacija, demografske spremembe, spremembe na trgu dela in razvoj novih tehnologij so popolnoma spremenili strukturo in delovanje organizacij, kot tudi pričakovanja delovne sile. Nova konceptualizacija kariere temelji na nenehnih organizacijskih spremembah in spremembah v privatnem življenju, kar pomeni tudi več zavez, povezanih z različnimi vlogami, in posledično tudi nastanek več karier. Kariere se tekom življenja zvrstijo v večplastnem okviru (Moen in Sweet 2004). Navkljub naraščajoči intenzivnosti dela, je za mlade generacije ravnotežje med poklicnim in zasebnim življenjem enako pomembno, kot iskanje ustreznega dela in razvijanje zaposljivosti. Prav tako sta pri upravljanju kariere enako pomembni vlogi posameznika in organizacije. V prispevku raziskujemo vpliv rojstva otroka na poklicne kariere žensk in vlogo organizacij pri razvijanju karier žensk z ozirom na usklajevanje poklicnega in družinskega življenja. Analiza temelji na nedavnih primerjalnih kvalitativnih in kvantitativnih raziskavah o mladih starših v Sloveniji (Černigoj Sadar in Kersnik 2004; Kanjuo Mrčela in Černigoj Sadar 2007). Posebna pozornost je namenjena družinam prijaznim ukrepom, ki jih je v Sloveniji uvedlo 32 organizacij, da bi olajšale usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. Ti ukrepi so evalvirani z vidika njihovih dolgoročnih vplivov na položaje žensk v organizacijah in delovne pogoje, ki omogočajo razvoj karier staršev/žensk.

Lans, Thomas in Mulder, Martin / Wageningen University, Education- and Competence Studies

Kompetence – empirične ugotovitve z vidika malih podjetij

Povzetek in namen: V zadnjem desetletju je bilo vprašanje kompetenc med raziskovalci in strokovnimi delavci sprejeto tako z navdušenjem kot tudi kritiko. Razprava je pripeljala do novih pojmovanj kompetenc, ki jih lahko razumemo kot iskanje natančnejših definicij, ki bi se čim bolj odmaknile od dezintegrativnih in redukcionističnih modelov iz osemdesetih let prejšnjega stoletja. V tem pogledu je ena od strategij večmetodski pristop k kompetencam. Večmetodski pristopi se od klasičnih razlikujejo po tem, da ne vključujejo le splošnih značilnosti zaposlenih, ampak tudi podrobnejše analize dejanskih delovnih aktivnosti, okvirov dela in s tem povezanih organizacijskih ciljev in strategij. Ta prispevek povzema ugotovitve treh empiričnih raziskav, v katerih je bil večmetodski pristop uporabljen za preučevanje podjetniških kompetenc v malih podjetjih. Rezultati kažejo, da je mogoče oblikovati kompetenčne domene, čeprav so kompetence deloma nesistematični situirani konstrukti.

Bolj detaljna analiza specifičnih nalog in z njimi povezanih situacij lahko pomaga raziskovalcem in strokovnjakom pri razumevanju kompleksnih odnosov med kompetencami in uspešnostjo (malih podjetij).

Lekoko, Rebecca in Busang, Christopher / Department of Adult Education, University of Botswana

Razbijanje ločnice med svetom izobraževanja in dela: politike poučevanja in učenja Univerze v Botsvani kot okvir razprave

Povzetek in namen: Visokošolske institucije uspešnosti poučevanja in učenja ne merijo več le s statistikami in odstotki. Vse več uporabljajo merila, kot so deleži diplomantov, ki vstopijo na trg dela, ali raznolikost veščin kot korak do več življenjskih priložnosti. Pri tem povezovanju izobraževanja in dela je treba upoštevati nekaj splošnih načel. Kot idealna načela so predstavljene politike poučevanja in učenja Univerze v Botsvani, ki določajo šest strateško prioritetenih področij. Ta načela niso univerzalna rešitev za povezovanje šolstva z delom, služijo pa kot okvir razprave o možnostih za čim večjo uspešnost te povezave.

Biesalski, Ernst in Sailer, Jana / EnBW AG, Karlsruhe, Germany

Vajeniški program ENBW in upravljanje znanja in spretnosti

Povzetek in namen: Prispevek opisuje vključevanje upravljanja znanja in spretnosti v vajeniški program EnBW – tretjega največjega nemškega energetskega podjetja.

KVALIFIKACIJSKI SISTEMI IN METODOLOGIJE

Van Loo, Jasper / Cedefop

Podpora merjenju znanja z inovativnim raziskovanjem neujemanja znanja

Povzetek in namen: Neujemanje znanja postaja za oblikovalce politik vedno večja težava, saj je vedno bolj očitno, da je aktualno znanje, ki odgovarja na zahteve trga dela, ključno za evropska gospodarstva, in da povzroča neujemanje ekonomske in družbene stroške. V odgovor na potrebe držav članic je Evropska komisija uvedla iniciativo "novo znanje za nova delovna mesta", ki podpira aktivno delovanje in predvidevanje za boljšo pripravljenost na izzive v prihodnosti. Raziskovanje neujemanja znanja in njegovih posledic je postalo v zadnjih desetletjih vse pogostejše, vendar še vedno ni konsenza o tem, kakšno raziskovanje z vidika oblikovanja politik obeta največ. Ta prispevek skuša podati nekaj smernic tako, da začrta pet raziskovalnih prioritet v zvezi s tem vprašanjem.

Francesca Sgobbi / DIMI, University of Brescia

Fátima Suleman / ISCTE, Lisbon

Metodološki prispevek k merjenju (ne)ujemanja znanja

Povzetek in namen: Raziskovalci so dolgo nasprotovali obstoječim merilom neujemanja znanja, kot so npr. stopnje učinkovitosti, trajanje izobraževanja ali izobrazbene kvalifikacije. V tem prispevku dokazujemo, da tradicionalna merila ne morejo v celoti zajeti bistva izhodiščno tako večdimenzionalnega koncepta, kot je neujemanje znanja. Predlagamo empirično na poklicu utemeljeno metodologijo, ki vrste neujemanja klasificira glede na uspešnost v jedrnih veščinah in dodatnih veščinah. Predlagana metodologija je preizkušena na vzorcu 600 portugalskih bančnih uslužbencev. Ugotovitve kažejo naravo veščin, ki je vezana na poklic, kažejo pa tudi vpliv neujemanja znanja na dohodke.

Ogawa, Keiichi / Graduate School of International Cooperation Studies, Kobe University

Tansel, Aysit / Middle East Technical University

Prehod iz izobraževanja v svet dela na turškem trgu dela

Povzetek in namen: Ta raziskava temelji na subjektivni evalvaciji prehoda iz izobraževanja v svet dela na turškem trgu dela in uporablja poseben modul raziskave 'Household labor force survey' iz leta 1997. Mladi s srednješolsko poklicno in univerzitetno izobrazbo so svojo izobrazbo ocenili v dveh dimenzijah. Ocenili so, v kolikšni meri je njihova izobrazba povezana z njihovo trenutno zaposlitvijo in v kolikšni meri je povečala njihovo produktivnost na delovnem mestu. Analiza je bila ločeno izvedena za moške in ženske, nato pa še za različne vrste poklicnih srednjih šol.

Komljanc, Natalija / The National Education Institute Slovenia

Inovativna modernizacija učnih načrtov v Sloveniji

Povzetek in namen: Znanje je primarni vir družbenega napredka. Napredek nas je od ročnega dela pripeljal do "razmišljujočih" del. Klasični kurikul vseživljenjskega učenja zaostaja. Še vedno prevladujočo paradigmo, ki je osredotočena na znanje študentov, bi morali nadgraditi s poudarkom na kompetencah. Šolski kurikul je treba nadgraditi z oblikami

učenja, ki razvijajo kreativne sposobnosti. Inovativni način posodabljanja šolstva se začne "od spodaj navzgor" in se približuje modelu "od zgoraj navzdol". Kombinacija obeh načinov posodabljanja šolske prakse ne pripelje le bliže zakonodaji in teoriji, temveč tudi gospodarstvu – rešitve v šolstvu se namreč lahko izkažejo kot pomembne inovacije za vsakdanje življenje. Inovativni projekti v slovenskih šolah kažejo močno naklonjenost zamenjavi klasičnih učnih načrtov z inovativnimi. Potrebe in vsebine modernizacije kažejo, da vsaka projektna skupina ustvari učinkovitejšo pedagoško komunikacijo. Tako ugotovljamo, da se vse več strokovnjakov zaveda treh pedagoških izzivov: odprtega in fleksibilnega učnega načrta, inovativnih oblik zблиževanja študenta in učitelja z družbeno učno skupino ter inovativnega učenja in poučevanja, v katerem šola razvija predhodno znanje z načrtovanjem osebnega učnega načrta.

Gellert, Franz Josef / Hanze University of Applied Sciences Groningen, International Business School, Groningen, The Netherlands

Schalk, René / Tilburg University, Faculty of Social and Behavioral Sciences, Human Resource Studies, The Netherlands

Nomadsko delo – izziv za študente

Povzetek in namen: V kontekstu aktualne gospodarske krize mora biti koncept nomadskega dela ponovno opredeljen. Veliko delavcev je bilo odpuščenih in nove organizacijske spremembe so se zgodile ali so načrtovane. Nomadsko delo je lahko tako delodajalcem kot tudi zaposlenim predstavlja priložnost za zmanjšanje napetosti med potrebami/ponudbo delodajalcev in zaposlenih. Za organizacije je ključno, da pridobijo dobro izobražene diplomante, ki se lahko soočijo z nomadskim delom.

Stamm-Riemer, Ida / Hochschul-Informationssystem GmbH, Hannover, Germany

Akreditiranje predhodnega učenja za visokošolsko izobraževanje – splošne ugotovitve nemške iniciative ANKOM

Povzetek in namen: Ko gre za prepustnost med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem (PIU) in visokošolskim izobraževanjem (VI) ter predvsem za priznavanje PIU v programih VI, se pojavi vprašanje enakovrednosti učnih rezultatov PIU in VI. Do zdaj ni bilo sistematične analize, ki bi kazala, da taka enakovrednost obstaja (oziroma, bodimo natančni: ni je). To analizo je zdaj izvedla nemška federalna iniciativa ANKOM (ang. *Accreditation of Prior (Certificated) Learning from VET for HE*), ki se je po skoraj štirih letih iztekla konec junija 2009. Izkazalo se je, da obstaja prizadevanje za omogočanje prepustnosti znotraj izobraževalnega sistema. Članek opiše glavne ugotovitve iniciative v zvezi z evalvacijo razvitih modelov za akreditiranje.

Suleman, Fatima in Suleman, Abdul / ISCTE - Lisbon University Institute

Ocenjevanje in razvrščanje: "mehki" pristop k opredeljevanju skupin kompetenc

Povzetek in namen: Ker raziskovanje, utemeljeno na kompetencah, vključuje večdimenzijsko naravo znanja in veščin, moramo ponavadi obvladovati veliko podatkov. Za zmanjšanje količine podatkov se zato uporabljajo različne metode združevanja v skupine. Ta članek se osredotoča na uporabo teorije "mehkega združevanja" (ang. *fuzzy sets theory*) pri postopku vrednotenja kompetenc. Ta pristop se hkrati ukvarja s skupinami (ang. *clusters*) in

individualno heterogenostjo. Ta empirična raziskava analizira skupek kompetenc vzorca nevodstvenih bančnih uslužbencev na Portugalskem. Vključeno populacijo lahko s sklepanjem razdelimo v mehke kategorije tipičnih kompetenčnih profilov. Vsak izmed uslužbencev je nato zastopan z oceno pripadnosti (ang. *grade of membership*, okr. GoM), ki označuje njegovo podobnost z vsakim od tipičnih profilov. Profili in ocene so oblikovani na podlagi podatkov iz ankete. Rezultati kažejo, da je hierarhična razdelitev kompetenc v individualne skupine skoraj homogena. Tako oblikovane skupine bi lahko omogočile, da z ocenami GoM uslužbenca s pomočjo posebnega teoretičnega orodja rangiramo po kompetencah.

Ulicna, Daniela / GHK Consulting

Zagotavljanje kakovosti kot način soočanja s pričakovanji uporabnikov izobraževanja in usposabljanja

Povzetek in namen: Kvalifikacijska ogrodja so med drugim namenjena promoviranju boljšega razumevanja kvalifikacij in posledično spodbujanju priznavanja kvalifikacij v različnih podsystemih izobraževanja in usposabljanja (npr. začetno poklicno izobraževanje in usposabljanje, visokošolsko izobraževanje, nadaljevalno poklicno izobraževanje in usposabljanje). Širši cilj je vzpodbujanje napredovanja učencev in izločanja stranpoti iz njihovih učnih poti. V tem kontekstu ogrodja delujejo tako, da eksplicitno povejo, kakšna so razmerja med kvalifikacijami z vidika ravni.

Nino Javakhishvili / Tbilisi State University

Na rezultatih učenja utemeljen pristop v gruzinskem visokošolskem sistemu

Povzetek in namen: V gruzinskem visokošolskem izobraževalnem sistemu od leta 2005 potekajo reforme. V tem času sta bili izvedeni dve večji inovaciji, neposredno povezani med sabo: na podlagi izkušenj iz Evrope in ZDA je bil oblikovan in sprejet nov zakon o visokošolskem izobraževanju, nato pa se je Gruzija v želji po približevanju Evropski skupnosti in izmenjevanju študentov in strokovnjakov vključila v Bolonjski proces. V prispevku je predstavljen gruzinski visokošolski sistem, novosti v njem in izzivi, s katerimi se v tej reformi srečuje.

Jozwik, Krzysztof / Technical University of Lodz

Kvalifikacije in kompetence – kaj bi univerza lahko in morala ustvarjati

Povzetek in namen: Kako bi moral biti zasnovan študijski program? Kako bi moral biti diplomant pripravljen na soočanje z vedno večjimi zahtevami trga dela in delodajalcev? Ali je diplomante mogoče pripraviti tako, da bi v zaposlitvi lahko takoj začeli opravljati zelo zahtevne naloge z visoko stopnjo odgovornosti? Ta in mnoga druga vprašanja bi morala določati oblikovanje študijskih programov in izbiro metod visokošolskega izobraževanja.

Young, Michael / Institute of Education, University of London

Rezultati učenja in izobraževalna reforma: nekaj naukov iz britanskih nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NVQ)

PREPUSTNOST MED POKLICNIM IZOBRAŽEVANJEM IN USPOSABLJANJEM TER VISOKOŠOLSKIM IZOBRAŽEVANJEM

Edwards, John / KSS Deanery, University of London

Zgodnji profesionalni razvoj "učiteljev začetnikov" (t. j. učiteljev z manj kot triletnimi delovnimi izkušnjami, ang. beginning teacher) v Veliki Britaniji: kaj jim lahko povejo učenci?

Povzetek in namen: Ta članek opisuje učinke in potencialne koristi vključenosti učencev sekundarnega javnega izobraževanja v zgodnji profesionalni razvoj učiteljev začetnikov v Angliji in Walesu. Usposabljanje učiteljev je bilo v zadnjih dvajsetih letih v Veliki Britaniji strogo nadzirano z zakonodajo in je tako uveljavilo (po mnenju številnih akademikov) model profesionalnega razvoja, ki začetnikom ne dopušča avtonomije, s katero bi raziskali svoj razvoj in samoreflektivno ocenili svoj napredek. To še posebej velja za učitelje, ki zaključijo začetno usposabljanje na univerzi in nato postanejo kvalificirani učitelji v javnih srednjih šolah. Ta prispevek je študija primera vključenosti učencev v zgodnji profesionalni razvoj srednješolskih učiteljev, zaključuje pa se z evalvacijo potencialnih koristi takega sodelovanja.

Rainer Hensel in Frans Meijers / The Hague University of Professional Development

Rien van der Leeden / Leiden University

Joseph Kessels / Twente University

Potrebe po osebni rasti v zvezi z razvijanjem kompetenc: del modela petih dejavnikov osebnosti ali ločene značilnosti?

Povzetek in namen: Kot pravi Staw (2004) je pozitiven odnos do osebne rasti nujen pogoj za razvijanje osebnostnih lastnosti. Furnham (2008) trdi, da so osebne lastnosti, povezane z modelom petih dejavnikov osebnosti (ang. *Five factor model*, okr. FFM), del koncepta kompetenc. Model petih dejavnikov je tudi tarča kritik, ker ne vključuje merjenja potrebe po oziroma odnosa do osebne rasti (Staw 2004). Danes osebne lastnosti veljajo za pomemben element mnogih vidikov učinkovitosti organizacije (Mount, Barrick in Steward 1998). Ugotavljanje potrebe po osebni rasti se zato zdi precej pomembno za organizacije, v katerih so kompetence pomembne za kakovost in konkurenčnost dela.

Müller, Karl. / WISDOM

Tradicionalne težave in nove rešitve v mednarodnih sistemih profesij in profesionalnih kvalifikacij

Povzetek in namen: Pri ukvarjanju z evropskim sistemom profesij in poklicnega usposabljanja se neizbežno soočimo s tremi dolgoročnimi trendi, ki niso le močno nasprotujoči, ampak vodijo v navidez nepremostljive težave. Ti trendi so odvisnost od značilnosti nacionalnih sistemov profesij, procesi evropske integracije in naraščajoča razhajanja med profesijami in dejanskimi delovnimi praksami.

Wallis, John / University of Nottingham

Izobraževanje, usposabljanje in nova opredelitev znanja in veščin na sedanjih trgih dela

Povzetek in namen: Ta prispevek temelji na sklepanju, da obstaja široko sprejeto prepričanje, da bo bodoča uspešna gospodarstva v veliki meri opredeljevala stopnja, do katere bodo usmerjena v globalno konkurenčnost na področju tvorjenja in uporabe znanja. Domnevamo, da je s selitvijo proizvodnje v gospodarstva z nizko ceno dela prihodnost "razvitih" gospodarstev ohranjanje elementov dodane vrednosti in da bo v teh okoliščinah na strani ponudbe človeški kapital ključna komponenta gospodarskega uspeha.

Cortés Pascual, Alejandra / University of Zaragoza

Generične kompetence in vrednote pred-univerzitetnih učencev

Povzetek in namen: Ta študija predstavlja del rezultatov raziskave med 1427 dijaki v neobveznem srednješolskem izobraževanju v španski regiji Aragon, ki je ugotavljala, kateri dejavniki vplivajo na njihovo izbiro univerzitetne izobrazbe, in tako pripomogla k procesom kariernega svetovanja. Natančneje se ta predstavitev nanaša na delovne vrednote in prečne kompetence.

Sonja Lutovac / Univerza v Mariboru

Raimo Kaasila / University of Lapland

Uporaba pripovedi kot inovativnih orodij poučevanja matematike v finskem pedagoškem izobraževanju

Povzetek in namen: Na Finskem je cilj študijskega programa osnovnošolskega poučevanja proizvodnja inovativnih, reflektivnih in kolaborativnih učiteljev, ki znajo pedagoško znanje združevati s predmetno pedagogiko, npr. poučevanjem matematike. V tem prispevku predstavljamo uporabo pripovedi pri poučevanju matematike kot eno izmed inovacij pedagoškega izobraževanja na Finskem. Ta pristop je vse pogostejše uporabljen kot metoda raziskovanja izobraževalnih izkušenj, vendar tudi kot orodje za vzpodbujanje učencev. Kljub temu je pripoved v slovenski pedagoški sferi zapostavljena. Tu bomo z uporabo osnovnošolskih spominov učiteljev predstavili dva načina za premagovanje odpora do matematike. Ta dva načina sta: 1) avtobiografski pripovedni intervju in 2) "pripovedna rehabilitacija". Zaključujemo z ugotovitvijo, da bi moral biti pri predavanjih iz matematike poleg poudarka na strokovnem znanju tudi poudarek na osebnih prepričanjih in izkušnjah bodočih učiteljev. Pripoved je ena od metod za doseg tega cilja.

Štogrová Jedličková, Petra / Charles University, Prague

Vloga virtualnih svetov pri poučevanju in učenju

Povzetek in namen: Članek opisuje aktualne trende v spletnem učenju in virtualnih učnih skupnostih. Predstavlja kritičen pregled aktualnega teoretičnega ozadja in raziskovanja. Izzivi, ki izhajajo iz pedagoških, družbenih in tehničnih vidikov aktivnega učenja preko spleta so predstavljeni na podlagi ocen orodij, vlog in tehnik. Predstavitev povzame najpomembnejše izzive in priporočila.

Valkanos , Efthymios, Ademos Anastasiou in Despina Androutsou / University of Macedonia
Pomen SWOT analize za izobraževalne enote na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja: primer državnega inštituta (IEK) v mestih Epanomi in Thessaloniki

Povzetek in namen: Izobraževalne enote predstavljajo razmeroma ločeno kategorijo organizacij, saj so v primerjavi z drugimi organizacijami zelo kompleksne. Za organizacije, ki se uvrščajo v to kategorijo, lahko v splošnem ugotovimo, da morajo za doseganje razvojnih ciljev delovati in biti upravljane kar najbolj učinkovito. Prvi korak v upravljanju je programiranje. Strateško programiranje je zastavljeno dolgoročno in se osredotoča na splošno usmeritev organizacije in njene dolgoročne cilje, ob tem pa upošteva okolje in pogoje v katerih organizacija deluje. Ena od najpomembnejših stopenj takega načrtovanja je SWOT analiza. Takšna analiza je za inštitute poklicnega usposabljanja v Grčiji ključnega pomena, saj so ti za razliko od drugih izobraževalnih enot v večji meri decentralizirani in odmaknjeni od ministrstva za nacionalno izobraževanje in verske zadeve. Tako človeške vire kot tudi materialne vire lahko upravljajo neodvisno, zato imajo možnost izkoristiti prednosti strateškega načrtovanja.